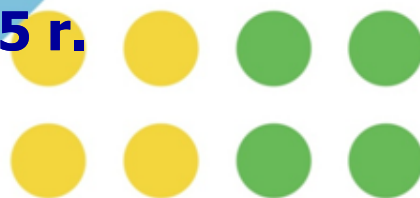

NOWA USTAWA O ODNAWIALNYCH ŹRÓDŁACH ENERGII - PODSTAWOWE ZMIANY MODELU WSPARCIA OZE - SZANSE I ZAGROŻENIA

Waldemar Gochnio

REE - Kazimierz Dolny, 11 maja 2015 r.

Koszty dotychczasowego systemu wsparcia wytwarzania energii z OZE miały do 2020 r. sięgnąć ok. 11 mld zł rocznie. (Według dokumentu MG „Ocena Skutków Regulacji” do projektu ustawy o OZE z 14.02.2014 r.)

W proponowanym przez Ministerstwo Gospodarki nowym systemie wsparcia, szacunek tych kosztów miał wynieść ok. 3,5 mld zł rocznie do roku 2020. Po wprowadzeniu poprawki poselskiej, dotyczącej cen gwarantowanych, koszty te wzrosną lub ograniczony zostanie zakup energii z OZE.

Porównując oba systemy wsparcia, największe oszczędności przyniesie:

- Ograniczenie wsparcia do najtańszych i najbardziej efektywnych technologii oraz eliminacja ewentualnego **nadwsparcia**, które obecnie występuje w formule zielonych świadectw pochodzenia.
- Uzależnienie wysokości wsparcia od aktualnych cen energii – w sytuacji oczekiwanego wzrostu cen energii elektrycznej w nowym systemie wysokość wsparcia będzie spadać, podczas gdy w poprzednich propozycjach wysokość wsparcia była niezależna od cen energii.
- Stworzenie mechanizmu konkurencji pomiędzy poszczególnymi projektami – dzięki czemu wysokość wsparcia powinna lepiej odzwierciedlać faktyczne koszty projektu oraz sprzyjać projektom najbardziej efektywnym.
- Ilość energii objętej systemem wsparcia będzie ograniczona do ilości wynikającej z zobowiązań unijnych Polski.

Podstawowe rodzaje wsparcia dla mikroinstalacji i instalacji wytwarzania energii elektrycznej z OZE

Ustawa o OZE przewiduje trzy główne rodzaje wsparcia mikroinstalacji i instalacji OZE :

- a. Wsparcie dla mikroinstalacji i instalacji OZE wytwarzających energię elektryczną przed wejściem w życie rozdziału 4 ustawy o OZE, to jest przed 1 stycznia 2016 r. lub zmodernizowanych po tej dacie (ustawa zachowuje prawa nabyte przed jej uchwaleniem).
- b. Wsparcie mikroinstalacji OZE uruchomionych po 1 stycznia 2016 roku.
- c. Wsparcie dla instalacji OZE uruchomionych po 1 stycznia 2016 roku.

Wsparcie obejmuje gwarancję sprzedaży energii po cenach rynkowych lub cenach gwarantowanych przy półrocznym saldowaniu zakupu energii i sprzedaży (instalacje b.) lub gwarancję zakupu wytworzonej energii po cenach wyższych niż rynkowe (instalacje c.).

Ustawa - Prawo energetyczne podtrzymuje dotychczasowe wsparcie dla instalacji OZE o łącznej mocy elektrycznej nieprzekraczającej 5 MW. Obejmuje ono:

- Obniżenie do połowy, a dla mikroinstalacji zniesienie opłat za przyłączenie do sieci.
- Zwolnienie z opłat skarbowych za wydanie koncesji Prezesa URE na wytwarzanie.
- Zwolnienie z opłat skarbowych za wydanie przez Prezesa URE świadectw pochodzenia energii.
- Zwolnienie z opłat skarbowych za czynności urzędowe związane z prowadzeniem Rejestru Świadectw Pochodzenia na Towarowej Giełdzie Energii S.A. (za wpis do Rejestru oraz za dokonywanie w nim zmian).

Wsparcie dla **mikroinstalacji OZE** (o mocy zainstalowanej ≤ 40 kW) zależy od daty uruchomienia mikroinstalacji (**zasada zachowania praw nabytych**):

- a. **Mikroinstalacje osób prawnych** uruchomione przed wejściem w życie ustawy. Wsparcie przed 1 stycznia 2016 roku obejmuje zakup energii po 100% ceny rynkowej plus wydanie świadectw pochodzenia, po tej dacie: kontynuacja dotychczasowego wsparcia lub przejście do rozliczeń w netmeteringu przy rezygnacji ze świadectw, możliwość ewentualnego przejścia do systemu aukcyjnego; dla mikroinstalacji ≤ 10 kW zakup po cenach gwarantowanych bez świadectw pochodzenia plus netmetering.
- b. **Mikroinstalacje osób fizycznych** uruchomione przed wejściem w życie ustawy. Wsparcie przed 1 stycznia 2016 roku obejmuje zakup energii po 80% ceny rynku konkurencyjnego bez świadectw pochodzenia, po tej dacie zakup po cenach gwarantowanych dla mikroinstalacji ≤ 10 kW, dla pozostałych 100% ceny rynkowej oraz dla wszystkich mikroinstalacji osób fizycznych netmetering.
- c. **Mikroinstalacje osób prawnych i fizycznych** uruchomione po 1 stycznia 2016 roku. Wsparcie obejmuje ceny gwarantowane dla mikroinstalacji ≤ 10 kW, dla pozostałych 100% ceny rynkowej oraz dla wszystkich mikroinstalacji OZE netmetering.

- **Podmioty uprawnione i zobowiązane** do uczestnictwa w aukcjach dla uzyskania wsparcia. Są to instalacje OZE nie istniejące w dniu wejścia w życie rozdziału 4 ustawy o OZE (1 stycznia 2016 roku). Składają one wniosek o dopuszczenie do udziału w aukcji (wnioski podlegają prekwalifikacji przez Prezesa URE).
- **Podmioty uprawnione, ale nie zobowiązane**, do udziału w aukcji. Są to instalacje lub mikroinstalacje OZE istniejące w dniu wejścia w życie rozdziału 4 ustawy lub zmodernizowane po tej dacie. Uzyskały one już dotychczasowe wsparcie ale mogą złożyć deklarację o przystąpieniu do aukcji i w niej uczestniczyć (pierwsza aukcja w 2016 r. jest dedykowana tym podmiotom).
- **Podmioty wyłączone** z możliwości udziału w aukcjach:
 - instalacje spalania wielopaliwowego, z wyłączeniem dedykowanych instalacji spalania wielopaliwowego.
 - elektrownie wodne o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej >5 MW.
 - instalacje OZE o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej powyżej 50 MW wykorzystujące do wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii biomasę, biopłyny, biogaz lub biogaz rolniczy z wyłączeniem instalacji odnawialnych źródeł energii wykorzystujących do wytwarzania paliwo spalane w wysokosprawnej kogeneracji o mocy osiągalnej cieplnej w skojarzeniu do 150 MWt.

Regulacje prawne określające limity ilościowo – wartościowe wsparcia poprzez aukcje

Rada Ministrów określa, w terminie do dnia 31 października każdego roku kalendarzowego, maksymalną ilość i wartość energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, w tym maksymalną ilość energii elektrycznej, która może zostać wytworzona w instalacjach odnawialnego źródła energii o stopniu wykorzystania mocy zainstalowanej elektrycznej mniejszym niż 4000 MWh/MW/rok. Po raz pierwszy, Rada Ministrów, w rozporządzeniu wydanym do 31 maja 2015 roku, wskaże te maksymalne ilości i wartości energii, które mogą zostać sprzedane na aukcji w następnym roku kalendarzowym przez:

- wytwórców, którzy złożyli deklarację o przystąpieniu do aukcji oraz oddzielnie dla,
- wytwórców, którzy złożyli wnioski o wydanie zaświadczenia o dopuszczeniu do aukcji.

Minister Gospodarki określa w terminie do dnia 30 listopada każdego roku, ilość i wartość energii elektrycznej wytworzonej w instalacjach OZE o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej ≤ 1 MW jaka powinna zostać sprzedana w drodze aukcji. Po raz pierwszy Minister Gospodarki określi je do 15 czerwca 2015 roku. Dotyczy to tylko wytwórców, którzy złożyli wnioski o wydanie zaświadczenia o dopuszczeniu do aukcji. Nie mniej niż 25% ilości energii sprzedanej w drodze aukcji powinna zostać wytworzona w instalacjach OZE o łącznej mocy ≤ 1 MW. Obecnie instalacje o mocy ≤ 1 MW wytwarzają tylko około 10% energii z OZE, gdy Europie około 90%. Może być potrzebna aukcja uzupełniająca, z dopuszczeniem instalacji do 2 MW, przy wykorzystaniu mocy > 4000 MWh/MW/rok.

Zasady wyznaczania cen referencyjnych

- Minister Gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, w terminie nie krótszym niż 60 dni przed dniem przeprowadzenia pierwszej w danym roku aukcji, **maksymalną cenę w złotych za 1 MWh**, za jaką może zostać w danym roku kalendarzowym sprzedana przez wytwórców w drodze aukcji energia elektryczna z odnawialnych źródeł energii, zwaną dalej „**ceną referencyjną**”, przy czym po raz pierwszy określi ją do 31 grudnia 2015 roku.
- Przy ustalaniu **ceny referencyjnej** energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii Minister Gospodarki bierze pod uwagę wyniki przedstawionych analiz ekonomicznych przez **jednostki doradcze lub naukowo-badawcze** dotyczące średnich kosztów wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii.
- Dla **nowych instalacji OZE** oraz dla instalacji zmodernizowanych po dniu wejścia w życie rozdziału 4, **cenę referencyjną** energii elektrycznej z OZE Minister Gospodarki określa w podziale na **18 kategorii instalacji** przy uwzględnieniu technologii wytwarzania energii z OZE, wielkości mocy zainstalowanej instalacji i paliwa.
- Dla mikroinstalacji i instalacji OZE, które złożyły **deklarację przystąpienia do aukcji**, **cena referencyjna** będzie oparta o **sumę średniej ceny energii konwencjonalnej** na rynku konkurencyjnym w poprzednim roku, ogłaszaną przez Prezesa URE, i **kwoty 239,83 zł za 1 MWh**. Według wstępnych ocen Ministerstwa Gospodarki cena referencyjna może wynieść około 420 zł/MWh (± 10 zł/MWh).

Zakup energii elektrycznej z aukcji od wytwórców energii elektrycznej z OZE

- Wytwórcy energii elektrycznej z OZE, których oferty aukcyjne zostały przyjęte, otrzymają gwarancję zakupu ich energii po cenach ustalonych w aukcji, wyższych niż rynkowe. Zakup nastąpi wyłącznie w ilości określonej przez danego wytwórcę w złożonej przez niego ofercie.
- Sprzedawca zobowiązany dokonuje zakupu energii elektrycznej wytworzonej w instalacji OZE o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej **<500 kW**, od wytwórcy, który wygrał aukcję, po stałej cenie ustalonej w aukcji rozstrzygniętej nie później niż w terminie do dnia 30 czerwca 2021 r., oraz wyłącznie w ilości określonej przez danego wytwórcę w złożonej przez niego ofercie.
- Koszty bilansowania handlowego energii wytworzonej w instalacjach odnawialnego źródła energii o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej **<500 kW** pokrywają w całości sprzedawcy zobowiązani.
- Wytwórcy z instalacjami o mocy zainstalowanej **≥500 kW** będą samodzielnie sprzedawać swoją energię na rynku konkurencyjnym i sami będą pokrywać koszty bilansowania handlowego.

Wsparcie polega na wyrównaniu wytwórcy różnicy pomiędzy ceną z jego przyjętej oferty aukcyjnej a bieżącą ceną rynkową energii. Wyższe wsparcie powodowałoby bądź skłonność do sprzedaży energii poniżej cen rynkowych (zakłócenie konkurencji) lub nadmierną, nieuzasadnioną stopę zwrotu z zainwestowanego kapitału (dopuszczalna przez UE przy korzystaniu z pomocy publicznej - 3,58%).

Łączna wartość pomocy publicznej dla wytwórcy energii elektrycznej z odnawialnego źródła energii w instalacji odnawialnego źródła energii, o której mowa w art. 72, **nie może przekroczyć** różnicy między wartością stanowiącą iloczyn **ceny referencyjnej** energii elektrycznej wytworzonej w instalacji odnawialnego źródła energii, o której mowa w art. 72 pkt 2, obowiązującej w dniu złożenia oferty przez tego wytwórcę i ilości energii elektrycznej wytworzonej z odnawialnego źródła energii w tej instalacji w okresie 15 lat, a przychodami ze sprzedaży tej samej ilości energii elektrycznej wytworzonej z odnawialnego źródła energii w tej instalacji ustalonymi według **średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym** ogłoszonej przez Prezesa URE na podstawie art. 23 ust. 2 pkt 18 lit. b ustawy – Prawo energetyczne, obowiązującej w dniu złożenia oferty.

Wytwórca, w ofercie złożonej przed aukcją, oświadcza Prezesowi URE, że nie wystąpi przy niej **nadwsparcie** a potem potwierdza to co trzy lata oraz na zakończenie okresu wsparcia. Jeżeli wystąpi **nadwsparcie**, Prezes URE powiadamia o tym sprzedawcę zobowiązanego i OREO, którzy wstrzymają zakup energii po cenach ustalonych w aukcji.

Jeżeli wytwórca **w rozliczeniu trzyletnim** wytworzy i sprzeda mniej niż 85% ilości energii określonej w jego ofercie aukcyjnej podlega **karze pieniężnej** nakładanej przez Prezesa URE. Kara pieniężna jest równa **połowie wartości niewytworzonej i niesprzedanej energii**, liczonej po cenie, która została ustalona w przyjętej ofercie aukcyjnej.

Na łączną wartość pomocy publicznej, składają się:

- 1) różnica między przychodami ze sprzedaży energii elektrycznej wytworzonej z odnawialnego źródła energii w instalacji OZE, o której mowa w art. 72, stanowiącymi **iloczyn ilości energii i ceny podanej w ofercie dla tej energii elektrycznej a wartością sprzedaży tej samej ilości energii elektrycznej ustaloną według średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym w poprzednim kwartale ogłoszonej przez Prezesa URE, obowiązującej w dniu złożenia oferty;**
- 2) przychody uzyskane ze sprzedaży praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia, świadectw pochodzenia z kogeneracji oraz świadectw efektywności energetycznej, lub wartość tych świadectw uzyskanych, w tym umorzonych, ustalona na podstawie średniej ważonej ceny danego świadectwa w roku, w którym zostało uzyskane, określonej na podstawie transakcji zawartych na giełdzie towarowej;
- 3) ulgi i zwolnienia w podatkach i opłatach z tytułu wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w instalacji OZE;
- 4) inna pomoc o charakterze inwestycyjnym, bez względu na formę jej udzielenia, przeznaczona na budowę lub przebudowę instalacji OZE.

Monitoring polega na porównaniu **uzyskanej** łącznej pomocy publicznej z **dopuszczalną** pomocą publiczną określoną w ust. 1.

- Ustawa wprowadza **zasadę limitów ilościowych i wartościowych** dla zakupu energii z OZE po cenach wyższych niż rynkowe. Zakup dotyczyć będzie tylko ilości wymaganej dla spełnienia zobowiązań unijnych – 15% energii elektrycznej zużywanej w kraju w roku 2020. Oznacza, to że **nie wszystkie** inwestycje w instalacje OZE będą korzystać z aukcyjnego systemu wsparcia. Stanowi to **zagrożenie** dla niektórych wytwórców.
- Wyczerpanie zakładanego limitu mocowego mikroinstalacji ≤ 10 kW (300 i 500 MW) może wystąpić już w 2016 lub maksymalnie w 2017 r. Może to spowodować zmniejszenie wysokości obecnie zapisanych w ustawie o OZE taryfowych cen gwarantowanych. Stanowi to **zagrożenie** dla przychodów mikroinstalacji ≤ 10 kW.
- Przewidywany 15% udział energii z OZE w całkowitym zużyciu energii w 2020 roku spowoduje taki sam spadek zapotrzebowania na energię wytwarzaną w konwencjonalnych jednostkach wytwórczych. Stanowi to **zagrożenie** dla mniej efektywnych wytwórców energii konwencjonalnej.
- Wytwarzanie energii na swoje potrzeby przez odbiorców końcowych ograniczy zakupy od sprzedawców oraz ograniczy korzystanie z sieci, a w konsekwencji ograniczy **opłaty za korzystanie** z sieci dla operatorów. Stanowi to dla nich **zagrożenie**.
- Nie jest jasne czy netmetering dotyczy saldowania ilościowego energii czy saldowania wartościowego? Czy prosument z mikroinstalacją ma prawo do **wyboru innego sprzedawcy** zużywanej energii niż sprzedawca zobowiązany? Jest to **problem sporny** między prosumentami a sprzedawcami zobowiązanymi.

Szanse i zagrożenia dla wytwórców energii z OZE i sprzedawców

- Wprowadzenie netmeteringu oraz półrocznych rozliczeń za pobraną energię może stanowić **zagrożenie** dla sprzedawców poprzez pojawienie się niestabilności sprzedaży, wprowadza **utrudnienie** w prognozowaniu zapotrzebowania odbiorców oraz **wzrost kosztów bilansowania handlowego**. Dodatkowo wprowadzenie netmeteringu zmusi sprzedawców zobowiązanych do utworzenia nowych systemów bilingowych, **bardziej złożonych i droższych** niż obecne.
- Sprzedawca zobowiązany będzie przekazywać sprawozdania z zakupu energii do OREO, w terminie 10 dni po zakończeniu miesiąca. W konsekwencji będzie obciążony **kosztami prowadzenia dokumentacji i sprawozdawczości**, przy czym ustawa nie wspomina o zasadach przeniesienia tych kosztów na odbiorców końcowych. Może to stanowić **problem dla sprzedawców zobowiązanych**.
- Instalacje i mikroinstalacje OZE, (poza elektrowniami wodnymi i biogazowniami) są źródłami energii o stopniu wykorzystania mocy zainstalowanej < 4000 MWh/MW/rok. Ciągłość i ilości dostaw tej energii i nie będą gwarantowane w takim stopniu jak z ma to miejsce w energetyce konwencjonalnej. Sprzedawcy będą zmuszeni do uzupełniania pojawiających się niedoborów ich produkcji co powodować będzie **dodatkowe koszty**, które nie zawsze i nie w pełni sprzedawca będzie mógł przenieść na odbiorców końcowych, jeżeli chce utrzymać się na konkurencyjnym rynku energii. Tworzy się w ten sposób **nowy rodzaj ryzyka rynkowego**. Ryzyko to dotyczy także **instalacji OZE ≥ 500 kW** zobowiązanych do sprzedaży swej energii na rynku konkurencyjnym.

Ministerstwo Gospodarki poinformowało, że pracuje nad nowelizacją ustawy o OZE. Chodzi o usunięcie wątpliwości interpretacyjnych (prawnych i redakcyjnych):

- Ustawa podzieliła prosumentów na dwie grupy w zależności od mocy posiadanych instalacji: do 3 kW oraz od 3 kW do 10 kW. Pierwsi otrzymają wsparcie w wysokości 75 gr za każdą sprzedaną 1 kWh, a drudzy od 40 do 70 gr za 1 kWh. **Poziom opłaty OZE, określony w ustawie jako 2,51 zł/MWh, nie zapewni wystarczających środków finansowych na dodatkowe tak określone wsparcie.**
- **Ustawa nie określa** kto będzie mieć obowiązek monitorowania ustalonych w ustawie poziomów mocy 300 i 500 MW – nowelizacja ma proponować Prezesa URE by tego dokonywał w oparciu o sprawozdania od mikroinstalacji OZE. **Nie jest jasne** co się stanie po przekroczeniu pułapów mocy – czy ceny gwarantowane przestaną dotyczyć wszystkich mikroinstalacji czy nie obejmą tylko ostatnich, uruchomionych po przekroczeniu pułapów?
- **Nie jest jasne** czy ceny gwarantowane przysługują tylko za nadwyżkę (saldo wytwarzania i zużycia), czy za całość wytworzonej energii w mikroinstalacji OZE.
- **Nie jest jasne** czy rozbudowa mikroinstalacji do mocy większej niż 10 kW całkowicie pozbawi jej właściciela cen gwarantowanych, czy tylko w części odpowiadającej nadwyżce zainstalowanej mocy?
- Według Ministerstwa Gospodarki w ustawie brak jest definicji „nowobudowanej instalacji” oraz zasad „jednolitej i bezstronnej” oceny skutków finansowych ustawy dla odbiorców. Tym samym łączny koszt systemu wsparcia energii z OZE, wynikający z uchwalonej ustawy i stanowiący obciążenie odbiorców, jest **obecnie** trudny do oszacowania.

Dziękuję za uwagę

kontakt: TOE
ul. Czackiego 7/9
00-043 Warszawa
waldemar.gochnio@gmail.com